

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

на годину 6 дин.
на пола године 3 дин.
за стране земље на годину 9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претилату ваља слаати заштићеном на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Неплаћена писма не примају се.

Никада непрежаљеном

ДРАГОЉУБУ К. СТОЈИЉКОВИЋУ

уреднику и деловођи Општине Београдске

Даваће трогодишњи спомен на гробу 5.

Марта.

Породица покојникова

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РЕДОВНИ САСТАНАК

одбора општине београдске д-жан 13 Фебруара 1888 г.

почет у 6 часова по подне.

(по стенографским белешкама)

Присутвали: Председник г. Ж. Карабиберовић, члан суда: г. Јанаћ М. Јанковић, чланови одбора: Ст. Добривојевић, В. Дучић, Ф. Розелт, Др. М. Т. Леко, Св. Јанковић, Д. Ђ. Миловановић, К. Петровић, Ј. Дилбер, К. Црногорац, И. Антоновић, Јанаћ Х. Фичо, М. Степановић и Ст. Јосифовић.

Председник. Молим вас господо. Састанак је отворен. Изволте саслушати протокол састанка од 23 Јануара ове године.

(Прочитан протокол.)

Има ли ко да примети што на овај протокол? (Нема)
Дакле протокол је усвојен.

Пре него што пређемо на важније ствари, које да нас имамо на дневном реду, молим вас, изволите дати не-

колико уверења о владању која се траже, — а дотле ће, док то свршавамо, доћи можда још ко од г.г. одборника. (Прочитано и одбор дао оцене.)

Коста Црногорац. Господо, пре него пређемо на дневни ред, ја би имао да вам скренем пажњу на једну деликатну ствар, ако ми дозволите. (Изволте.)

У броју 17. „Поклича“ стоји једна notiца, у којој се износи, да „неколико одборника“ одборници општинеки — наши другови — смерају да учине неки предлог и некакво протурање, што ја не знам да стоји у ствари и да је то што се износи истинито. (Чује се: и није истинито) Ја бих молио другове да о томе овде дамо изјаве наше, а г. председника бих замолио да о тој ствари да званичну исправку „Покличу.“

Ја мислим господо, да нема међу нама ни једнога, који би о томе што знао, па с тога би молио, да се о томе да званична исправка, јер мени, а сигуран сам и ниједноме од нас овде није пријатно да се то тако остави без сваког објашњења, пошто мислим да ниједан од мојих поштованих другова — одборника није ни смерао да у овој ствари ради што но кажу „испод руке“ и пошто се оваквом notiцом износи на јавност једна неистина.

Председник. Молим вас господо, ја мислим да може да буде исправке овде, на овај начин: мени није познато, да ми је ико од одборника, ни сад ни пре, говорио о тој ствари. По томе, кад ја то изјављујем овде у званичном раду нашем, ја мислим да је то дозвољна исправка. Јер, право да вам кажем, ја нити сам рад, нити имам довољно времена да пратим новине и да се са нашим листовима упуштам у полемике. Ја мислим да ми преко наших општинских новина дајемо свакоме рачуна о нашем раду, и тамо се сав наш рад штампа до ситница, и по стенографском извештају. Дакле, што се тиче г.г. одборника њихова част је сачувана кад ја овде кажем да ми нико од њих није о томе проговорио до сад ни једне речи. Но, даље имам да вам кажем, поводом овога питања, да заиста постоји једна молба, коју је мени дао наш деловођа г. Хаџи-Ристић пре кратког времена, али, ја ту молбу још ни сам изнео на дневни ред; али ћу вам је извести у првој или другој седници и онда ће мо говорити о томе. Тада ћу вам и ја казати своје мишљење о тој ствари. Али пре него, што би ствар редовним путем дошла на дневни ред, мислим да не треба о њој ни да се говори, и да је ово што сам сад казао довољно (Чује се: тако је) Ја сам овде изјавио да мени нико од вас господо није о томе ништа говорио — и то је доста за ваше успокојење. (Чује се: доста је)

Сад молим вас господо да још нешто свршите. Имамо два предмета, који су од врло велике важности, али су сасвим нови, дошли су после заказане ове седнице, и с тога нису стављени на дневни ред. Наравно, о овим пред-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

метима пошто су нови, неће се моћи говорити или што одлучити данас, ма да би ја желео да се о њима одлука што пре донесе, али баш у тој цели да што пре дођемо до одлуке, ја сматрам за дужност да вам данас саопштим у чему је ствар, како би у идућој седници, ако и не би била нај потпуније заступљена од г.г. одборника могли о томе говорити и одлуке донети.

Први предмет, то је један акт, који смо добили од г. министра народне привреде о антропотима. Молим вас, изволте чути тај акт.

Деловођ прочита акт.

Председник. Као што сам већ казао господо, ја мислим да се ова ствар данас не може решити зато што је нова а тиче се материјалних интереса општинских, те је с тога чужно да се редовно изнесе на дневни ред, како би се могла решити гласом свакога или бар већим бројем г.г. одборника.

По моме схватању, ово је питање од највећег значаја по нашу општину и варош.

И кад је Г. Министар народне привреде, образовао комисију, којој је ставио у задатак да испита може ли и како да се изврши подизање антропота, и на коме месту да се то учини он је био тако добар те је почаствовао позивом и мене као представника општине, да присуствујем раду комисије. Ја сам се томе врло радо одазвао, био сам присутан седницама комисије и сретан да је она многе моје назоре прихватила.

При томе проучавању овога питања о антропотима, ја сам га и без вашег овлашћења, господо, схватио као што рекох за животно питање не само по општину и престоницу него и по целу земљу нашу (Одобравање). То је питање дакле за нас тако важно, да ја не само сматрам да је оно у згодно време покренуто, него држим да би било врло велике и непрегледне штете кад би се подизање антропота одлагало; крајње је већ време, да се то питање коначно реши. (Одобравање)

Кад дође на ред господо да ви као представници наше општине говорите о овоме акту, онда ћу и ја узети слободу да вам што више о овој ствари проговорим и да кажем све што ја мислим да би требало да се учини. Међу тим, сада могу вам напоменути само то, да ја мислим да би требало у одговору на овај акт да положимо тврду основу за се у овоме питању, ја мислим, да ми на чисто треба да знамо како ћемо стајати у тој компанији која ће антропоте дићи, и да знамо ко ће бити наследник тога имања после извесног броја година кад се цела грађевина исплати. Ја желим да то буде општина београдска, и држим да се то моћи постићи. (Одобравање) Ви господо и из овога акта видите, који су основи узети. Жели се, и потребно је, да се створи један капитал од 2 милијуна динара номинално, што се унапред не зна још шта ће коштати цела та грађевина, што планови још нису готови, и т. д. Ја сам казао унапред, да општина неће одказати своје драговољно учешће у овоме за њу тако важном предузећу, и да је желети да се то што пре изврши онако како треба и како захтевају интереси не само општине и престонице но и целе земље (одобравање). Међутим, разуме се да ће при овом послу оно што је више по што треба за антропоте пасти на терет општине, — на пр. ако је

утврђена обала на 2.000 метара, магазе ће заузети један простор, рецимо од 500. метара, сад оно што је изван тих 500. метара претекло с једне и с друге стране поред Саве, то ће пасти на терет саме општине; но она ће моћи са врло добрим приходом да уступи друштвима која раде с лађама и т. д. те делове тако, да ћемо на сигурно имати толико прихода, којима ћемо моћи да плаћамо интересе и отплату на уложени капитал.

Друштво, пак као што видите из овога акта за антропоте састављају: држава, општина београдска, и остала прив. лица која год хоћеју.

Капитал који се уложи у подизање антропота и дела обале испред њих са насипањем и осталим трошковима, вући ће по моме мишљењу до 6% интереса и леку част дивиденде, која ће се употребити на амортизацију удеонице, тим редом, да се првенствено измире приватни удеоначари, за тим држава, тако, да напоследку сво то имање постане општинско. — То је моје мишљење, али молим вас да и ви о ствари овој изволите добро размислити, пошто је она врло важна, па ће мо о њој у идућој седници повести реч и донети онакво решење, какво ће по интересе наше општине најбоље бити.

Стев. Добривојковић. Ја о главној ствари не би имао сад шта да речем, пошто она и није на дневном реду, него имам да кажем неколико речи о самом односу г. министра народне привреде према општини у овој овако важној ствари и за општину и за државу. Кад и сам министар каже, а и ми то знамо, да за ову грађевину на првом месту београдска општина има да поднесе неке извесне жртве материјалне, онда не знам шта је руководило госп. министра да не позове и општину да и она буде представљена у комисији коју је одредио за ову ствар, и то да учествује као пуноправни члан са правом гласа за решење. Наш г. председник истина је почаствован позивом у комисију — али, није имао у њој гласа решавајућег. Ја сматрам да то није исправно, у толико више, што су до сада сви министри, кад су имали да раде што са општином, тражили да и она пошље свога изасланика са пуним правом гласа за решавање таквих питања.

Председник. Молим вас госп. одборнице, неће бити тако. Ја морам да узмем у одбрану г. министрово поступање у овој ствари. Г. Министар је саставио комисију да она размисли и види може ли се шта учинити или не. То је са свим његова ствар и његово право да пита за мишљење овога или онога. И кад је то учинио, кад је мишљење комисије, у којој сам и ја имао част бити, добио — он се сада актом овим и обратио општини, као једном важном фактору у том предузећу, овим г. министар жели да дозна како општина београдска, како грађани престонице, ову ствар цене — па, ако они, не дај Боже, не би пристали, онда би сама држава то учинила. Али, ја опет морам сад да кажем своје мишљење: ако ми ово не прихватимо и не усвојимо, и ако се због тога ово предузеће неоствари у што краћем времену, господо онда знајте да ће жељезница пролазити кроз Београд као што пролази поред Беле Цркве или друге које вароши где нема трговачких станица. Ја сам вам у неколико објаснио шта је урађено до сада али главни рад сад тек на стаје пошто и општина узме учешћа у томе послу, што ће она као што се надам и учинити. Што се тиче понашања г. министра према оп-

штини, могу вам казати да је г. министар и у овом питању тако наклон општини и њеним интересима да ја не могу желети ништа више. Ја истина нисам човек од закона, али кад се прави уговор, онда треба да се зна који ће бити наследник тога имања кад се оно сагради и исплати, — и на то питање нарочито би желео да обратим вашу пажњу, — а што се тиче готовости г. министра да учини општини у овој ствари сваку могућу олакшицу, ја у то несумњам ни најмање, он ће нам је заиста и учинити, о томе будите уверени.

Коста Петровић. Ова ствар, коју сте данас изнели пред одбор, доиста је врло важна. Но кад влада о овоме има да спреми законски пројект, и кад ће општина морати да учини задужење за ову ствар, онда имајући на уму то, да је ова ствар хитна и да може пропасти ако се не уради на време све што треба — ја мислим да треба у најскоријем времену да се држи ванредна одборска седница за ову ствар како би се могла донети одлука да се сазове збор; јер по закону збор има да реши хоће ли се општина задужити. Дакле, моје је мишљење: да се држи ванредна седница што пре и да се збор сазове да реши о задужењу.

Председник. Разуме се да г. министар пре него што уђе држава у овај посао мора да тражи за то овлашћења од народне скупштине. Скупштина може то и да не усвоји од чега се ја управо и плашим — али ипак молим вас да ми само не испустимо ову прилику кад се од стране државе позовемо у задругу, јер на тај начин ћемо по мом мишљењу олакшати да и нар скупштина пре одобри ово предузеће. Међутим ја не могу ни да посумњам да збор не ће ову ствар одобрити, али за сада на нама је да све што предходно треба свршимо, пошто ствар није за одлагање и пошто ће веза железничка са Солуном тако рећи кроз који дан у живот ступити. С тога ћу ја и позвати ванредну седницу за четвртак да се о томе договоримо.

Стев. Добривојевић. Ја се потпуно слажем са вама и г. министровим предлогом, да је то врло нужна ствар за општину и то преко нужна. Но пошто каже г. министар, да ће се та ствар изнети пред прву народну скупштину, која долази, то би требало да се одма одреди једна стручна комисија која ће да направи план и предрачун шта ће да кошта та грађевина и како ће се извршити.

Председник. Молим вас да и о томе у кратко дам објашњења, у колико је мени позната ствар. Ја сам био прекјуче у седници комисије која је за ову ствар одређена. Тада се говорило о томе капиталу — о суми, која ће бити потребна за ове грађевине. Ја сам био тај, који сам предлажно за то цифру од 2 милијона номинално. Г. Јова Крмановић казао је да ће бити довољно 1. милијун. Ја колико сам онда казао нека буде 2 милијуна капитала, али номинално, а то значи, да не мора баш толико бити уплаћено, но онолико колико потреба захте. (Одобравање) Осим тога господо, и њима у разговору, а и вама ћу казати то исто — ја рачунам овако: општина има земљу, она ће да да земљу, које има доста, а други учесници да ће паре. Ја сам ту заступао општинске интересе тако. Н. пр. они ће узети од општине у дужину 500 метара, и у ширину колко изнесе до обале. Рецимо да ће од оне тачке где друштво железничко није заузело земљиште у бари венецији па до савске обале изнети у дужину само 250 метара, па опет рачунајући кв. метар. 5—6 динара само, излази то-

лико да нама не треба да полажемо новац или ће нам требати врло мало. Но тамо има као што знате и приватне земље између наше општинске, и ја сам тражио да се и све ове приватне имаовине процене по закону о експропријацији па да се исплате, те тако ћемо се бар ослободити и оних сопственика који су нам до сад тамо можда заузимали земљу у колико је Сава њихову земљу поред обале одрђавала и носила. Осим тога је сам тражио и то да се главни ђумрук смести тамо где су дрваре и да се начини кеј дуж целе линије баре венеције. Сад стоји на томе да се начини план и предрачун и молили смо државу да то што пре уради, да знамо шта ће све то коштати. По мом рачуну, ако се употреби сво наше земљиште, ми ћемо имати у земљишту довољно вредности да не морамо новац да улажемо. Напослетку, још и ово да поменем: има и та мисао, да држава да неку гаранцију да свака акција носи 6 од 100 инт. и да се даје извесна премија. Н. пр: акција је 100 динара и она вуче 6 од сто инт. год. Кад се која акција извуче при амортизацији, она поред интереса који јој припадне место 100 добија 110 динара. Ја бих пристао да и ових 6 од сто и ону премију не примамо него да све то иде на отплату тих грађевина, тако, да после извесног броја година, општина буде господар тога имања. Ја држим да би то био наш интерес? (Одобравање).

Дакле ја ћу за ову ствар сазвати ванредну седницу у четвртак.

Стев. Добривојевић. Само би вас молио да о тој ствари поднесете писмен предлог у коме ће те изложити целу ствар — јер, ви сте упознати и разумете најбоље ту ствар од нас свију.

Председник. Ја сам вам у главном казао све што знам, а држим, да је ова ствар сама по себи таква да ће је сви прихватити као корисну и у својити, без других разлагања. — Тако бар ја мислим.

Ст. Добривојевић. Добро, али мени се чини да је боље изнети писмен предлог о целој ствари, и то је лакше и за г. председника, него да усмено целу ствар објашњава.

Председник. Имамо овде један акт, који је поднео г. председник пореске комисије. Каже да су неки чланови те комисије спречени те не долазе на рад, а неки су и помрли или болесни, па тражи да се они замене другима. Изволте саслушати тај акт. (Прочитан)

Председник. Ја мислим, да и тај избор извршимо идуће седнице. (Прима се).

Има овде једна ствар, која ће бити многим од вас позната. Општина има један спор још од 75 год. са Ђорђем Крављанцем. Одбор је један решио ту ствар у корист општине, но Крављанац се жалио државној власти, која је објаснила како има да се процени експроприсано земљиште Изволте чути реферат нашег г. правозаступника. (Прочитан)

Васа Дукић. И ја сам вештак у тој комисији. Тој комисији било је наређено, да учини процену по вредности, коју су ти плацеви имали у ово време, кад су и узети; но комисија је проценила по вредности, коју сад имају а општинске земље процена је из онога времена. Тај је рад од њене стране био некоректан са чега сам ја и одвојио своје мишљење. У тој комисији требало је да буде 5 лица а било је свега 4, Питам: зар су могли они донети решење.

Председник. Суду је дошло од Управе вароши наређење да се измири човек, за потраживање, које му је комисија досудила. Пошто нам је правобранилац потврдио да нема излаза и да се мора платити, наредио сам исплату али сам пре тога успео склонити га да место досуђених му 1291 дин. и неколико пара прими свега 1100 дин.

Стева Добривојевић. Није се морало платити на основу онога што је казао г. Дучић. Није требало ценити према данашњој вредности, но према оној, која је била у оно време. Онај плац онда готово ништа није вредио; по ондашњој вредности не би платили ни десети део.

Коста Петровић. По мом мишљењу са свим сте коректно урадили, што сте платили, јер по закону нема жалбе против процене и решења — такве комисије. Ми вам можемо бити захвални, што сте и толико одбили.

Васа Дучић. Ја сам био приватан за то, што је г. министар наредио, да се процени по вредности, која је била у оно време, а они су преценили по данашњој.

Коста Петровић. Питам вас г. одборнице: да ли у тој вашој процени стоји, да они процењују по данашњој вредности?

Васа Дучић. Не знам.

(Општински правобранилац вели: „Не стоји“)

Председник. Тај исти човек помогао је општини, да се регулише „ратарска“ улица у Палилули, и тада се и сувише саузвимао с тога ја нисам ни сматрао за нужно да се препирем даље сињим и дао сам му 1100 дин.

Васа Дучић. У актима стоји, да је ранија комисија оценила по 60 п. д. његово земљиште а општинско по 1 и 60 д. а ови су сад подједнако преценили и његово и општинско земљиште.

Ст. Добривојевић. И ја бих имао разлога, да говорим против овога, али по што је плаћено, то је та ствар свршена, бојим се само, да не буде какав фалсификат, као што је био случај с Дробњаком, који је фалсификовао потпис мин. грађевина.

Председник. Суду је дошло као што сам рекао писмо од управе, да измири тог човека, питан је г. правозаступника: да ли се мора платити и он је одговорио, да мора. Онда је исплата наређена и извршена, а и крајње је време било скинути човека с врата. Одобраватели и поштом Суду? („Одобравамо“). Ви знате, да сте прошли пут изабрали једну, комисију да предложи кандидате за присутнике при испитима у полицији, молим вас, чујте имена лица која је комисија изабрала (Прочитава листа и примљена).

Председник. Сад је на реду извештај комисије о гробљанским радовима. (Чује се: доцкан је). Има друга једна ствар, која је у свези с овом, Познато је, да је на гробљу вршио неко одкопавање и Риста Кретић. Господа, која су била у гробљанској комисији оставили су инжењеру да види шта му припада, налазећи да при откопавању злоупотреба није могло бити; али је комисија при почетку свог рада, рекла Ристи да не ради даље. Сада ја сам послао г. Чађевића, да извиди шта је предузимач — Риста Кретић — израдио и констатује шта му припада. Инжењер је поднео реферат о томе, који вас молим да саслушате, (Чује се: није нужно, да се чита — реферисhte вам ви.) Инжињер је констатовао на основу плана, који има у рукама, да је заиста сва могућност да нема злоупотребе. Он је констатовао, да је предузимач заиста одкопао на 9000

кубн. метара земље са плацева, који су купљени од поп — Исе, Мике кмета и Косте Терзића.

Гробље се мора што пре оградити и с четврте стране живом оградом, за то се мора довршити откопавање и последњег дела, а због тога ваља и ово откопавање платити човеку. Решење одбора по овој ствари нема, ма да је и пред одбор ова ствар морала долазити али има предлог комисије, која је радове надзиравала, услед којег је откопавање морало бити наређено. Но главно је овде то: За откопана два дела раније постоје одборске одлуке; откопан је међу тим и трећи — то се види и предузимач чини мању цену од другог. По томе је ствар јасна.

Васа Дучић. Кад је решено 86 год. да се откупи то земљиште од поп — Исе, Терзића и Мике кмета и ја сам био овде као одборник. Одмах се морало и то откопати. Човек је радио, но по што су се појавиле злоупотребе, комисија, која је изашла, да извиди, рекла му је: да престане с радом. Он се жалио председнику, који је наредио једној комисији, да извиди ту ствар. Комисија је нашла тада, да треба, да му се плати онолико, колико је израдио а да даље продужи рад.

Јанаћ Јанковић. Ово откопавање нема никакве везе с оним злоупотребама; за то се може одмах исплатити.

Председник. И сам мислим, да треба, да му се плати. Али и то да му дамо аконто свршеног посла неку суму с тим да, чим се узмогне, продужи откопавање и последњег дела али по исту цену.

Ст. Добривојевић. Питање је: да ли је држана лицитација и да ли ће он пристати, да копа по старој цени.

Чађевић. О томе има акта (чита). О овој ствари само, што нема одборске одлуке.

Председник. За то, што нема одлуке и износим ово питање. („Прима се предлог г. председника“).

Стева Добривојевић. Молим, да се то овако формулише: по што су одкопана 2 дела, то је морао де се одкопа и 3-ћи део, а одкопавањем по исту цену учинио је предузимач корист општини, за то да му се изда што аконто а кад све изврши, онда да му се исплати сав новац („врло добро“).

Председник. На Врачару има још неодкопане земље на тротоарима на 3—4000 м. као што ми каже г. инжињер. Ових дана, долазио ми је онај исти предузимач, што је пре р дио, и понудио се, да носи по 0-60 д. код касарне а по 1-00 дин. кубни метар код кантара у бари венецији; но ја сам држао кратку лицитацију на којој њега нисам звао и добили смо цене: по 60 и 98 п. д. Како је ова лицитација на цена ниже у неколку од повуде, мислим да би сад требали ужу лицитацију, између њих двојице, држати. Одобравате ли ми, да могу закључити лицитацију?

(„Одобравамо“).

Имамо један акт, који ми је донео г. коста Петровић, да се учини помоћ „Друштву Св. Саве“, после имамо акт одбора Друштва за напуштену децу („то су нови предмети, нека остану за идућу седницу“) Добро онда закључујем састанак.

Састанак је трајао до 7¹/₂ час. у вече.)

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

Одбора општине београдске држан 18 фебруара 1888 г.
почет у 6¼ час. у вече

Били: Председник г. Ж. Карабиберовић, члан суда.
Ј. М. Јанковић, чланови одбора г.г. Ст. Добривојевић, Ј.
Дилбер, Ф. Розелт, П. Матић, С. Јосифовић, Д. Наумовић,
Н. Д. Кики, Ј. Констандиновић, И. Антоновић, С. Јанковић,
Ј. Петковић, В. Дучић, А. Богатинчевић, С. Пиаде и Ј. Х.
Фичо.

Председник. Молим вас, господо, састанак је отворен
Изволте чути протокол прошлог састанка нашег. (Прочитан)

Председник. Има ли, господо, ко шта, да примети?
„Нема“. Дакле усвојено је.

Ово је истина ванредна, седница но ја мислим, да
вам опет могу да саопштим један акт, који изгледа као
ванредан.

Добио сам једно писмо од г. Тихомиља Ј. Марковића,
благајника „Друштва Св. Саве“, којим спроводи диплому
општини нашој, као члану утемељачу тога друштва. Мо-
лим вас да прочитамо то писмо. Писмо гласи:

Поштовани Господине Председниче.

Потписаном благајнику главног одбора „Друштва Св.
Саве“ част је, преко вас Господине Председниче, послати
утемељачку диплому Општини Београдској, која се је, у
прошлој години, примерно и патриотски одазвала према
установи овога Српско — националног друштва.

Ја вас лепо молим да ову диплому изволите у I. од-
борској седници ставити на углед господи одборницима, и
да примите уверење мога одличног поштовања.

16. Фебруара 1888 год.

Београд.

I. Благајник гл. одбора
„Друштва Св. Саве“

Тихомиљ Ј. Марковић с. р.

Ј. Дилбер. Ја бих предложио, да се г. председник о-
власти, да купи што лепши рам за диплому.

Председник. Молим вас, господо, мислим, да ћете при-
мити предлог г. Дилбера, да се диплома урама („Прима се“).

Поред овога имамо још и једну изјаву од стране
нашег одборника г. Николе Ђорђевића, који није сад у
седници. Чујте ту изјаву. Она гласи:

Господину Председнику Општине Београдске.

Дознао сам од г.г. колега, одборника општинских,
како је г. Пера Хаџи-Јањић, кметовски помоћник писмом
управио на одбор и на ме питање: од кога сам сазнао оно
што сам у одбору казао, да је он купио потписе за не-
поверење одбору у седници пр. год.

Сама ствар данас је изгубилу свој значај, и нежелећи
ни зато да се упуштам у икакву даљу илустрацију ја вс-
рујем изјави г. Хаџи Јањића. Крајем овога месеца пре-
стајем бити одборник а сутра полазим на пут; За то вас
молим, Господине Препседниче, да ово саопште вечерас у
одбору и да примите уверење мога поштовања.

18. Фебруара 1888 год.

Београд.

Ник. Ђорђевић с. р.

Председник. Дакле г.г. одборници примају к знању а
председник исправља изјаву у томе, што рок г. Ђорђеви-
ћу, као одборнику, не истиче крајем овога месеца, него
он остаје и даље у одбору. Овде смо ставили на дневни
ред избор једне бабице за кварт савамадеки.

Ја бих вас молио, да изберемо једну комисију, која
ће све предате дипломе прегледати заједно с лекаром на-
шим г. Пачуом и предложити нам, која од молиља треба
ово место да добије.

Васа Дучић кандидује г. Добривојевића и г. Дилбера.

Председник. Ја мислим, да би најбоље било, да поред
оп. лекара — шефа изберемо још четворицу г.г. Добриво-
јевића, Дилбера, Дучића и Богатинчевића. („Прима се“).

Сад имамо, да изберемо, 4 или 5 лица за чланове
порескога одбора. Ја сам вам последњег пута изнео акт
г. председника тога одбора. Неки су од чланова те коми-
сије болесни, један је умро а неки не долазе.

Требало би сад изабрати на њихово место људе из
свакога краја вароши, како би сваки крај био заступљен.
Акт гласи: „Од чланова пореског одбора, спречени су да
долазе: г. г. Мијаило Терзибашевић, због слабости; Сима
Паранос; Груга Ивановић пензионар (Он је дао оставку.);
Сергије Станковић (због слабости); Тале Стевановић —
(умро је).

Молим вас предложите одбору, да друга лица изbere;
да се за тим одмах закуну, како би на позив пореском
одбору престајали.“

Самуило Пијаде. И ја сам члан тог одбора и мислим,
да би требало изабрати: г. Јована Калабића, трговца, за
кварт савамадеки, г. Јеврема Божиновића за квартал варо-
шки, г. Павла Матића за врачарски, Јанаћа Константино-
вића за дорђолски и г. Милов. Јовановића за квартал тера-
зијски.

Председник. Ја мислим, да ћете примити ове канди-
дате. („Прима се“).

Господа стенографи готови су с белешкама прошле
седнице. Најбоље би онда било, да се прочитају све
белешке, те би тако и господа, која нису били у послед-
њој седници знали шта смо говорили о антриотима услед
акта г. министра.

Ст. Добривојевић. Ја мислим, да би боље било, да нам
Ви у кратко кажете.

Самуило Пијаде. Ја сам за то, да се прочита, по
што ни ја нисам био.

Председник. Дакле изволте чути прво писмо г. мини-
строва а за тим белешке стенографске, у колико се на ан-
троноте односе. Писмо гласи:

„У интересу наше трговине, и у интересу саме пре-
стонице покренуо сам питање о оснивању и предузећу јав-
ног сместишта еснапа (Entrepôt) у Београду.

Интереси трговине и престонице захтевају, да се ово
предузеће што је могуће пре и оствари.

У овој целији ја сам одредио нарочиту комисију, којој
је задатак да питање о сместишту еснапа свестрано про-
учи а нарочито о месту, где би се оно подигло и о капи-
талу, који би за ово предузеће био нуждан.

Комисија ова дошла је у своме раду дотле, да ми
је могла узјавити мишљење о месту, на коме би се, о на-
чину како би се сместиште имало подити, као и о начину

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

на који би се нуждан капитал за ово предузеће набавити могао.

По мишљењу ове комисије сместиште би се имало подићи поред савске обале а на оном простору баре „Венеције“, што се налази између жељезничке и дрвене Ћуприје.

Што се тиче питања о капиталу, комисија ми је изјавила мишљење, да би за ово предузеће требало саставити једно акционарско друштво са капиталом од 2.000.000 динара али тако, да у саставу капитала и у подели добити од предузећа учествују и држава и општина београдска са по једном трећином, а само са трећом трећином да учествују други акционари.

Ради бржег остварења овог предузећа ја сам већ замолио г. Министра грађевина да се испита изабрано земљиште за сместиште, као и да се састави предрачун, шта ће стати утврђене савске обале и насипање извесног простора баре „Венеције“, и најпосле да се начини план и предрачун за грађење сместишта.

Упоредо с овим предходним радовима треба да иде и предходни рад око састава капитала, који је нуждан за ово предузеће.

Ну за мој даљи рад око састава капитала нужна ми је изјава Општине београдске да ли она пристаје да предузећу јавног сместишта које се у Београду има подићи, учествује са једном трећином капитала и добити.

С тога препоручујем Суду, да што пре ово питање о пристанку изнесе на решење пред представништво општине; па шта буде оно решило да ми одмах јави.

При решавању овога питања треба представништво општине да има на уму, да ће престоница највише користи имати од овог предузећа и да ће у саставни део овог капитала, којим ће општина суделовати при оснивању овог предузећа, ући вредност општинског земљишта које ће се за сместиште узети.⁴

Председник. То је, госнодо, било у последњој нашој седници.

Ја сам на основу закључка те седнице сазвао данас ову вавредну, која има то питање, да реши; и ја сам пожељи г. Стеве Добривојевића начинио писани предлог, у коме сам казао у главном, шта би ми требали, да тражимо.

Ст. Добривојевић. Допустите да скренем пажњу на једну значајну страну овога питања. Земљиште, на коме ће се грађевине дићи својсна је општинска. Према томе није природно да држави при падне главна улога и да она нас позива у заједницу као главни чинилац.

Ја држим, да би општина имала прече право, да она прави те антропоите а држава само да нас помогне. Тако ће антропоите бити наша својина најпре, и онда престаје реч о наслеђивању.

Ма на који начин, дакле, макар и зајмом, тек ми треба да подигнемо антропоите, разуме се уз помоћ државе.

Самуило Пијаде. Ја мислим, да, кад у целом свету општине праве та смештита, онда и ми сами треба то да урадим. Погледајте Пешту, Смедерево — све су ту саме општине правиле, а држава се није мешала.

С тога сматрам, да је са свим усмено, што г. Добривојевић каже.

Председник. И ја се слажем с г. Добривојевићем у главном, али познавајући како се наше ствари, које су мало замашније, крећу с великим тешкоћама у напред, плашим се, да ћемо ми ту ствар пореметити, ако је не примимо овако, као што је предложена.

Ми немамо потребе да тражимо други правац; и да иштемо ми главну улогу; јер држава као држава, она ће и законе боље, да створи, а регулисаће и саму жељезничку тарифу за провоз од станице до сместишта, тако, да ће бити више користи отуда.

Међу тим сами не би могли лако то подићи, а колико кредита можемо, да добијемо, не знамо, јер се нисмо још задуживали; чиме се у осталом можемо поносити. За то мислим, да ће боље бити, да ми то радимо овако у друштву с државом; тако ћемо пре добити, новаца, јер је и њен кредит уз нас. Имајмо, госнодо, на уму, да ми за толике друге наше варошке потребе морамо правити сами зајмове, па није мудро да овим прнемо свој кредит. При том нећемо ништа изгубити; баш да нас кошта овака ортачина и нешто скупље — пола или 1% — ми не треба то, да гледамо, јер ће ту бити учасници *наша држава и грађани*. Но главно је да ствар не трпи одлагање; и држава је овако схватила, па вас молим, да је и ми примимо, ако што и изгубимо, држава ће нам другом приликом накнадити. Ако признајемо, да је ово животно питање за нашу варош, трговце и земљу, за које смо дужни, да радимо, онда нам не треба ни часа часити.

Молим вас да чујем ваше мишљење, пре него би прочитали мој предлог.

Да поновим нешто оцет.

Кад би имали готовог капитала, ми би сами могли урадити, али, по што немамо, то би морали тражити кредита код какве финансиске групе. А што да чинимо то без нужде и што да примамо на се главне дужности, кад без наше штете и са више успеха држава их узима на се. Ово је управо наша добит.

После још нешто. Наш кредит је још неопробан. У финансиском свету не игра улогу само имућство, него тачност. Ја сам као банкар уживао много више кредита но други много имућнији грађани али за то што сам ја кредит употребљавао а они га нису ни тражили. Што би онда ми улазили у прве тешкоће овди, гди немамо потребе. Удружењем какво држава предлаже, ми ћемо бити само у добитку. Кад би пак какво страно друштво овде добило прилике да се користи на штету нашу или земље, друга би ствар била. Али кад предузеће прихваћа држава и наши грађани, погрешили би кад се не би одмах одазвали.

Јован Диабер. Има још једна околност: за сваки наш рад, ми морамо да тражимо одобрење од владе а кад би ми сами предузели ову ствар, не зна се, да ли би нам влада одобрила.

Председник. Изгледа, да ће се ова ствар још ове скупштине свршити. Нема времена више, да се чека. Ово је питање врло важно и треба што пре, да се сврши. („Да чујемо ваш реферат и ваше разлоге“).

Ст. Добривојевић. Кад сам ово проговорио мало пре, нисам ишао на то, да учиним што непријатно самој влади, но држим, да сам јој учинио услугу, што нудим једну мисао, на коју ова није долазила. Ја сам уверен, да влада и пређашња и садања свака у опште жели напредак овој

вароши. Свака јој влада жели да буде напредна и украшена, да светли међу другим престоницама и варошима. Но само ствар, намењајући суштину, добила би своју правилну форму кад би се општини уступила главна улога, што јој по природи ствари припада.

Председник. Ја вас молим, немојте то влади да саопштавамо. Влада не улази овде за неку корист своју, него да помогне престоници и трговини земаљској.

Ако скупштина не би ово примила, онда би општина, разуме се, мора ла сама да се ствари лати.

Ја сам ствар тако схватио. Држим, да је влада на корист нашу хтела да не падне толики терет на саму општину.

Господо. Ако се атропоти не подигну остаће многе куће празне у Београду, јер само од трговине може ова варош напредовати.

Молим вас, чујте предлог па га цените, донуните и исправиће ако треба. Он гласи:

„Сматрајући да је подизање антропо магацина у Београду од големе користи по државу, а по престоницу питање од најважнијих интереса, дакле питање будућности њене — општински одбор е благодарношћу прихвата позив Господина Министра народне привреде од 11. ов мес. ПБр. 382, и на темељу истог једногласно решава: да се Господину Министру народне привреде у начелу изјаву потпуна готовост општине, да и она трећином капитала суделује у подизању антропога у правцу истакнутог предлога, али и то под овим условима:

а.) да општина у готовом новцу положи само толико ако и у колико вредност земљишта, које ће дати, буде мања од $\frac{1}{8}$ капитала, што га општина има да уложи;

б.) да се план амортизације удеси тако, да се најпре исплате акције приватних удеоничара а по том тек капитал државе;

в.) да по реченој исплати приватнога и државног капитала, општина београдска постане пуноправни сопственик целога подигнутог имања, и

г.) да на општину падну сви терети око грађења кеја и насипања на оним деловима обале, који с' једне и друге стране од антропога преостану, али за то да сама општина са тих делова обала ужива и све приходе за увек.“ (Чује се: „Врло добро“, „потпуно“)

Председник. Ако ово постигнемо, ја мислим не треба више вишта да тражимо.

Јован Дилбер. Ви сте говорили из наших душа.

Председник. Усваја ли одбор овај предлог за своју одлуку. („Усваја“).

Имамо још неколико уверења (Прочитано).

Састанак је трајао до 7 $\frac{1}{4}$ часа у вече.

СТАТИСТИЧКО ОДЕЛЕЊЕ ОПШТ. ВАР. БЕОГРАДА

Председништво општине вароши Београда, изнело је крајем прошле године одбору општинском на решење предлог, да се при овој општини заведе статистичко одељење, знајући, да ће статистички податци бити од неоцењене важности по општинску администрацију и привреду, и од великог значаја за развитак наше престонице, која ће за кратко време постати моћно средиште за индустрију и

трговину, и жижа целокупног јавног интересовања; јер се у њу стичу продуктивне снаге, и на њеним пијацама концентришу производи из свију крајева. Одбор општински усвоио је предлог председништва, и одељење је у почетку ове године (15. Јануара) отпочело свој рад.

Увођењем статистичког одељења, доћи ће општинска управа до могућности, да се упозна са стањем у коме се општина налази и на тај начин поставити сигуран темељ својим будућим радовима.

Осим тога што је познавање правога стања од користи за општинску управу, врло је лепо да и сваки грађанин упозна своју околину у којој живи, шта више, то је и дужност за оне, који имају право да учествују у јавним пословима. — Описати све односе и важније моменте из живота једнога друштва, није лак посао, јер при таквом раду статистичар наилази на хиљаду разних препрека које му сметају да сними право стање у коме се друштво налази.

Човечији живот и радње које од њега самога произичу, па и само земљиште на коме људи живе, као и све друго што их окружава, — све се мења и креће. Од честе промене и брзине тога кретања, зависи да се лакше или теже са њима упознао. Оћемо ли да је слика друштва потпуна и верна, онда треба да нам статистика претстави не само стварно стање у износним периодима, него она мора да обухвати такође и само кретање његово.

Његова је дакле прва дужност, да нам својим строго објективним бележењем и објашњавањем факата, која се односе на друштвени живот, изнесе верну слику постојећег стања нашег друштва и његовог редовног мењања. Њени постигнуте резултати, моћи ће послужити као основа на којој треба да базирају општински прописи и уредбе.

Да би се постепено могле уклањати препреке, које се при прикупљању материјала јављају, и са којима ће мо, нарочито у почетку, имати да се боримо, статистичко ће се одељење старати да тако организује свој рад, како би могло најлакше одговарати цели.

Детаљан план по коме ће се водити општинска статистика, не можемо за сада изнети, пошто није практично одма у почетку развијати велике програме, јер се на жалост дешава врло често, да се људски планови покваре и преиначе, а осим тога за свакога је нужно, да се прво упозна са својим предузећем, како би из њега могао црпети импулсе за будући рад. План који мислимо израдити јоште у почетку ове године, биће нам путовођа, у колико буде њиме обележено поље рада и означен правац и мета његова, што још никако не искључује, да се модификације односеће се на начин израђивања, према добијеном неукусту не узму у обзир.

Тај ће се план постепено изводити, пошто одељење неће бити у стању све предмете у исто време од једанпут изабавити; а ни органи, који се баве прибирањем материјала, неби га свога могли од једанпут прикупити.

Но од нас се с правом очекује, а и ми смо вољни, да још, сада изнесмо, бар у нацрту, оне статистичке графне, за које држимо да их обухвата, и оне, које мислимо јошт да их треба општинска статистика временом у самом почетку обрађивати, док програм не буде готов. По њему имала би се поделити у категорије израда и прекупљање материјала, и то тако, да у једну групу дођу сви текући радови, у другу периодички, а у тре-

ћу они, који се само једанпут од времена на време прикупљају и сраћају.

У прву групу дошли би сви радови што се односе на оне појаве, које стоје у тесној вези са животом становништва и његове радње. Она би обухватала општинску територију, климатско — физичке односе, географску и административну поделу вароши, стање и кретање становништва домова и обиталишта. Затим материјално културно стање. Ово би се видело из података о занатима, о предузетим јавним грађанским радовима, трговини, саобраћају, новчаним и кредитним односима, ценама и надницама. Даље, морално, интелектуелно и политичко стање грађана: приватна удружења за узајамао помагање, добротворне установе и старање о сиротињи сависетеке мере и заводи, црква, настава наука и вештина, журналистика и литература, полиција и казнења заводи, правосуђе, војачина, државне и општинске дације, општинска финансија, општинске власти и управа, одредбе и закони који се односе на општину, прописи и општим законодавни фактори и социјална и политичка права грађана.

У периодичке радове уврстили би све оне послове, које по њиховој природи није могуће водити као текуће, и чије би операције, кад би се редовно понављале стале много труда и новаца.

Што се тиче радова који се само једанпут од времена на време појављују, они би се предузимали искључиво у цели да послуже општинској управи као основица нарочито при увођењу нових мера, установа и рефорама.

Један од првих радова са којим би стат. одељење требало да отпочне своје публикације, без сумње био би онај, који се односи на општинску територију и становништво, јер прво што желимо да дознамо о једној држави или општини, то је да знамо њену величину, под којом се разуме величина територије и становништва, које на томе простору живи.

Ово познавање величине једног друштва, не само што је основица статистици, него је и базис сваке добро уређене управе. У њему лежи тежиште и центар свију радова статистичког биро-а, за то се на њега и мора обратити највеће пажње. Многа административна питања не могу се иначе решити, ако се не зна како је право стање становништва.

Ми на жалост баш ове најважније податке, који су камен темељац свакој статистици, за сада немамо при руци те ће нам с тога, све дотле до год их не добијемо, бити немогуће изводити закључке из резултата, до којих будемо дошли посматрањем других односа друштвених.

Од свију стат. грана које смо набројали у горњем прегледу, одељење ће моћи одма прикупљати и у недељним и периодичним прегледима публиковати, само податке за статистику метеоролошку, кретања људства, пијачних цена и надница, јавног саобраћаја, трговинску и статистику пољевина и изборног кретања. Осим ових редовних радова, одељење је учинило све припреме, да се јошт у овој години изврши једна већа статистичка операција, — попис кућа и станова, и детаљно разради попис људства од 1884 год, од кога су до данас предати јавности само општи резултати

Прву серију наших недељних биљетина отпочињено са метеоролошким белешкама, које нам шаље управник

провизорне обсерваторије г. М. Недељковић професор велике школе, и са податцима о кретању људства, узроцима умирања и ценама викуталија и надница.

Пошто је клима једне земље од великог уплива на цело културно стање исте, а пошто ово опет чини основицу на којој се државни и народњи живот развија, тоје појмљиво што се и у статистичким публикацијама износе резултати метеоролошких посматрања.

Средња температура већег или мањег броја година, може бити од извесне вредности, јер она показује како су расподељени талози, топлота и т. д. на територији за једно одређено време. Али податци о средњој годишњој температури каквога места. Нису увек zgodни да би се по њима могло окарактерисати право стање климе, која у истини у томе месту влада, пошто се из средње годишње температуре никако не да извести, из којих је елемената (температурних) произишла.

Сама та што околност два различна места показују једнаку средњу температуру, никако не доказује да су у њима владале једнаке температурне прилике, пошто мањим променама изложена температура једнога места, може довести до исте аритметичне средине, као год и веће температурно отступање на др. месту, али која опет за то у средњој температури компензују. Зато нам се чини да поред опште годишње средине, треба такађе обратити пажњу на дневне осцилације температуре.

Најзначајнији односи између климатског стања једне земље и социјалног живота народњег, оличени су нарочито код рађања и умирања с једне, и количине житве и у пијачним ценама с друге стране. За нас је најважније дакле, да испитујемо уплив који клима има у овом правцу; с тога нам је баш и нужно познавање климатских односа за сваку поједину годину и месец, како би могли чинити нужна упоређења *)

Статистичко — географско посматрање кретања становништва, од великог је значаја из хигијенских обзира, пошто се најпре на овоме путу може опазити дјелство и уплив санитетских мера на здравство стање становништва.

Са здравственим стањем становништва најлакше се можемо упознати, ако дознамо које болести најчешће проузрокују смрт и како нам се ови односи показују у садашњости у срањењу са прџашњим годинама.

У статистици о узроцима умирања репрезентирају се шкодљиви упливи местни, од стања самога земљишта зависећи, као и они, који се оснивају на етнографском положају, начину живљења, занимању, годинама старости полу индивидуа; а осим овога, на већој или мањој диспозицији за развијање епидемичких болести. С тога служи познавање узрока умирања у првом реду за то, да покаже средства и начин како да се стане на пут ширењу таквих болести.

Статистика морталитета како се код нас и код др. народа сваке године води, давала нам је до сада заиста врло важан, али јошт ни приближно довољан матери-

*) Ова упоређења мораће дотле изостати, до год се слична посматрања не буду водила и на др. местима по Србији, пошто је врло тошко изводити закључке из статистичко — метеоролошких посматрања, које се чине само на једном месту

јал за познавање свију здравствених инконвенјенција, пошто се велика већина случајева болести које се свршавају смрћу, никако и не помиње. За ово би нам лекари могли давати изобиљан материјал, који би требало по извесном плану прикупљати и научно обрадити. На основу таквих систематички састављених прегледа свију важнијих дата, особито са једновременим обзиром на метеоролошко стање створила би се могућност, да се важност појединих шкољивих уплива на здравствено стање са приближном тачношћу определи. Из тако састављеног прегледа, свакако би се дале најважније конзеквенције за хигијену апстрахирали.

Оне истина, састављање тако екзактне морбидитетне статистике, остаће за дуго само скромна жеља, и то једино због тога, што се увек за велики број случајева разбољевања, лекарима никако и не јавља. Али довољно би било, кад би се ограничило макар само на важније и што већи број општих болести, а с нарочитим обзиром на инфекциозне болести инкоузиве акутне и коричне болести плућа.

За сада мораћемо управити наша статистичка испитивања једино на морталитет и у ниже изложеним таблицама почињемо износити податке о узроцима умирања према годинама старости и полу, као и према полу и годишњем времену, које ће мо од сад редовно водити из белешака оvd. лекара, које су по извесној шеми удешене.

Ми се надамо, да ће наша излагања допринети, да се пробуди опште интересовање за будућност становништва у овој општини. Свакако статистика ће извештавати често о ономе, што је већ прошло и што се не да више поправити, па би се дако могло мислити, да је излишно знати, колико је при подједнаком броју становништва, више света помрло за извесно време у назад, у једном а колико мање у другом месту. Али ако се ове разлике не покажу као случајне или прелазне, него се буду кроз читав низ година редовно понављале, онда је то јасан доказ, да ту лежи нарочити узрок, који неповољно утиче на здравље. Кад смо један пут с тиме на чисто, одма сједује питање, да ли се ови хрђави упливи могу отклонити, или је то нешто што се не да изменити па нам је суђено да га мирно свосимо. Али, као што рекосмо, прво треба сазнати за узрок са чега патимо, па онда тек приступити плану како да се помогнемо.

На овај начин учинила је статистика, са њеним „досадним“ цифрама, човечанству многа добра, и то нарочито са упоређивањем различних места и времена, па се данас, као што видимо, приступа извршењу пројеката, који иду на то, да се здравствено стање код становништва побољша, са већим поверењем, него што се то пређе чинило.

Материјал који ће нам стојати на расположењу, гледаћемо да га за цели општин. статистика више исцрпимо, него што је то код нас досад рађено на др. местима. Нама је ово у толико лакше, што су на листама умрлих лица, које се налазе код управе вароши Београда, наведени сви моменти, који су неопходни за статистичка посматрања, као: узрок смрти, године старости, пол, брачно стање и т. д.

Статистичка грана о надницама и пијачним ценама земаљских производа, без сумње је једна од најважнијих за то, што је она у исто време и кључ за право познавање многих других дата из живота друштвеног.

За велику већину људи, рад је једино средство одакле се они ивдржавају. Са радом откупљују они свој оп-

станак. Награда коју добија радник за свој рад, мора бити бар толика, да се одатле могу подмирити најпужније намирице за жи вотњегов и његове породице. Ако знамо колике су цене викуталија и надница, онда ће мо лако моћи приближно определити величину консумције многобројног радничког народа који од своје зараде живи.

Конзумција је опет огледало благостања једног народа. Ово последње моћи ће се лакше представити, ако су разноврсније белешке о ценама и у колико су више обухваћене све важније животне намирице.

Са изношењем овога прегледа, ми смо бацили кратак поглед о задатку, који смо на се узели, и радоваћемо се ако успемо, да изношењем статистичких прегледа послужимо општини и грађанству.

ГЛАСНИК ИЗ УНУТРАШЊОСТИ

Пежега 14. Фебруара 1888 год.

Како је општина прва власт с којим се сваки грађани чим из куће изађе сусреће, и како од општинског уређења зависи у многоме и напредак грађана, то су многи, којима је истински стало до напретка општинског, врло често расправљали општинска питања.

Новинарство наше сад је већ у томе заостало док је пре тринајестину година нарочиту пажњу прокањало општинским питањима.

Наша намера није да у овоме маломе допису говоримо све оно што би требало рећи о томе питању; ми смо намерни само износити погрешке општинара у службеноме послу које потичу од туда: што је наш закон непотпуни нејасан, и што њиме није регулисана финансија општинска; те да би се при прављењу новог закона имало науку предвидети све до најмањих ситница и удесити тако: да се не воде парнице погрешке законском непотпуношћу. На онима који имају довољно спреме на онима којима су позвани остаје: да изнесу какав треба да буде тај закон и да га скроје у духу сувременом.

Упрошлом допису рекли смо да се са арендама не рукује свуда једнако. Но не само то, него се у опште свуда и у сваком послу различито ради, с тога, што многим нису познате уредбе које су у зборницима, но које се ретко могу набавити, већ се с арендама рукује по уобичајној пракцици и по условима која су ваљда правили још они општинари који су били кметови при увађењу аренде,

Тако, у уредби јасно је казано колико треба наплатити у име мерине, а ми смо уверени да је до пре годину две дана било општина, које су давајући мерину под закуп, условима закупца овлашћивале да дуplo или три пут толико наплаћује,

Какве су неуредности биле и како су и сад, много би описивиће заузело.

Зар то није врло хрђава неуредност кад се у условима за давање под закуп аренде предвиди на-

плаћивање на неке артикла, на које дотична лица неће да плате користећи се непотпуном уредбом, но општина и закупац на дугачко воде парнице.

Па још како се општинари намуче око наплате аренде под закуп, јер нису предвидели да се аренда месечно или тромесечно полаже унапред, те тако да је општина свагда сигурна, Ово би се истина могло и без уредбе увести, а и ради се у многим местима али опет у многим аренда се наплаћује после три месеца, па ако дотле не положи, онда арендатор не полаже ни после пет година, Узалуд општина тужи, тражи забрану и интабулацију, јер често се нађе несигуран арендатор па на њему пропадне, а још треба десет година да се од јемаца наплати; или ако је баш и сигуран, пресуда по пет шест година стоји код извршне власти, а зато време дужник утрани општини какав материјал или шта друго што се и одужи и добије, На тај начин општина је на штети, па да је не би општинари хитично ни из незнања штетили, требали би у општинском закону прецизно рећи кад се аренда полаже. То треба тако исто предвидети као што: колико ће се и од чега аренде наплаћивати, те да се не дешавају не сугласице и парнице, и да општинска каса не штетује.

Л.

ВИСИНА САВСКЕ ВОДЕ

ОД 1-19 ФЕВРУАРА 1888 ГОДИНЕ

Дан	НАД ПУЛОМ КОД САВСКОГ ПРИСТАНИШТА		ИСПОД ЖЕЉЕЗНИЧКОГ МОСТА	
1	5	07	8	93
2	5	03	8	97
3	4	90	9	10
4	4	74	9	26
5	4	87	9	13
6	5	12	8	88
7	5	57	8	43
8	6	15	7	85
9	6	15	7	85
10	6	15	7	85
11	6	05	7	95
12	5	95	8	05
13	5	72	8	28
14	5	57	8	43
15	5	32	8	68
16	5	25	8	75
17	5	07	8	97
18	4	92	9	08
19	4	81	9	19

МЕТЕОРОЛОШКА ПОСМАТРАЊА

Датум	Ваздушни притисак у т.п. сведен на 0°.			ТЕМПЕРАТУРА ВАЗДУХА У ЦЕЛЗИЈЕВИМ СТЕПЕНИМА				РЕЛАТИВНА ВЛАЖНОСТ			Ветар, правац и јачина (од 0 до 6)			Наоблаченост (од 0 до 10)			Колич. кише у мм.	
	6 с. пр. п.	2 с. по п.	10 с. по п.	6 с. пр. п.	2 с. по п.	10 с. по п.	Најве. ља.	Најм. ља.	6 с. пр. п.	2 с. по п.	10 с. по п.	6 с. пр. п.	2 с. по п.	10 с. по п.	6 с. пр. п.	2 с. по п.		10 с. по п.
1	753.16	752.98		-1.7	4.9		5.4	-2.3	88	56		ЈИ,2	ЈИ,3		9	3		0
2	754.29	754.03		-0.9	5.5		6.1	-2.1	69	58		ЈИ,3	И,3		5	0		0
3	754.09	752.05		-1.7	3.9		4.6	-2.3	76	64		ИЈИ,2	И,2		3	0		0
4	747.94	745.58		-0.5	2.3		3.3	-2.0	71	65		ИЈИ,4	ИЈИ,5		8	8		1.2
5	746.12	745.30		1.0	3.4		3.9	-0.9	77	71		ИЈИ,4	ИЈИ,4		10	7		7.7
6	739.32	736.97		-0.3	1.3		2.9	-1.3	90	89		ИЈИ,4	СИ,2		10	10		0
7	739.68	741.76		-0.1	5.3		5.7	-0.3	94	75	Тишина	ССИ,1		10	0		0	
8	742.15	740.89		1.7	5.3		6.0	0.3	80	62	ИЈИ,2	И,2		7	9		0	
9	741.50	739.97		0.0	2.1		3.1	-0.8	87	73	И,4	И,4		8	7		1.2	
10	743.88	743.40		-2.9	2.5		3.3	-3.6	89	75	И,2	И,2		8	4		0.1	
11	745.46	745.23		-2.9	0.5		1.4	-4.4	92	90	Тишина	С,1		10	10		0.1	
12	738.19	743.46		-1.4	-0.5		3.6	-3.3	80	81	ЈИ,5	3,1		10	10		1.9	
13	751.76	753.07		-4.9	3.6		4.3	-5.8	98	78	И,1	ЈИ,2		10	0		0	
14	757.04	757.27		-1.7	3.3		3.8	-3.1	86	70	И,2	И,2		3	0		0	
15	757.93	756.56		-4.1	-2.3		-0.8	-5.0	79	73	И,3	И,5		3	8		0	
16	756.24	756.71		-7.7	-3.5		-2.8	-7.9	69	60	И,5	И,5		1	0		0	
17	754.88	754.06		-9.8	-4.3		-3.2	-10.4	74	66	И,4	И,3		:	1		0	
18	754.9	753.67		-11.3	-3.5		-2.3	-12.2	75	67	И,2	СС3,1		2	5		0	
19	751.48	747.96		-7.9	-5.4		-3.7	-9.5	80	78	Тишина	ЗС3,1		10	10		5.2	

ПИЈАЦА БЕОГРАДСКА

Довезено и премерено на општинским вагама од
13—19 Фебруара 1888 год.

ТЕЖИНА КИЛО ГР.	ПРЕДМЕТИ	Просечна цена за 100 к. грама	
		ДИНАРА	ПР
96.526	Пшенице	10	50
5.770	Јечма	8	50
19.029	Овса	8	50
—	Ражи	—	—
4.300	Кукуруза	9	—
20.300	Брашна пшеничног обичног	15	—
—	Брашна пшенич. финог бр. 1.	—	—
—	Брашна кукурузног	—	—
—	Гриза	—	—
—	Мекиња	—	—
978	Пасуља	32	—
—	Сочива	—	—
—	Грашка	—	—
183.575	Сувих шљива	18	—
100	Ораја	20	—
1 254	Јабука	15	—
—	Осталог воћа сировог	—	—
5.035	Кромпира	9	50
939	Лука Црног	5	50
—	Лука белог	—	—
34.992	Арпаџика	25	—
52.723	Сена	4	—
—	Сламе	—	—
—	Коре брезове	—	—
—	Шисарака	—	—
—	Катрана	—	—
3.480	Свиња дебелих	80	—
—	Свиња жировних	—	—
—	Свиња мршавих	—	—
429	Сира	80	—
477	Кајмака	110	—
—	Масла	—	—
—	Сланине	—	—
197	Масти	130	—
—	Лоја топљеног	—	—
—	Лоја нетопљеног	—	—
—	Вуне	—	—
—	Меда	—	—
Литара			
13.600	Вина црног	16	—
950	Вина белог	20	—
—	Ракије комове	—	—
27.100	Ракије шљивове	20	—

ПИЈАЧНА ЦЕНА

Важнијих животних намирница од 13—19
Фебруара 1888 год.

Коли- чинм	НАМИРНИЦЕ	просе- чна цена		Коли- чина	НАМИРНИЦЕ	просе- чна цена	
		Д.	П.			Д.	П.
1 кг.	Брашна обичног	—	20	1 кг.	Масла	1	40
"	Браш. фин. бр. 0	—	50	"	Кајмака	1	40
"	" " бр. 1	—	45	"	Масти	1	40
"	" " бр. 2	—	40	п. ком	Јаје	—	07
"	Браш. кукурузн.	—	15	1 лит.	Пива	—	60
"	Хлеба	—	17 ¹ / ₂	"	Пива	—	45
"	Мекиња	—	07	"	Вина црна	—	40
"	Пирица	—	60	"	Вина бела	—	50
"	Гриза А. и Б	—	55	"	Ракије комове	—	70
"	Гриза В. (лош)	—	50	"	Ракије шљивове	—	60
"	Пасуља	—	40	"	Сирћета	—	25
"	Сочива	—	90	"	Шпиритуса	1	50
"	Грашка	—	70	1 кг.	Каф. перл бр. 1.	4	80
"	Кромпира	—	10	"	Кафе перл бр. 2.	4	—
"	Лука црна	—	10	"	Кафе рио бр. 1.	3	30
"	Лука бела	—	50	"	Кафе рио бр. 2.	3	20
"	Меса говеђег	—	80	"	Кафе рио бр. 3.	3	—
"	Меса овчијег	—	70	"	Зејтина бољег	2	40
"	Меса свињског	—	90	"	Зејтина обичног	1	60
"	Сомове рибе	2	50	"	Шећ. сеч. и угл	—	90
"	Кечиге рибе	—	—	"	Шећ. у џаковима	—	80
"	Шарање рибе	1	20	"	Сапун за рубље	—	85
п. ком	Јагње	6	—	1 кол.	Дрва букових	9	—
"	Прасе	4	50	"	" растових	7	50
1 пар	Турака	7	—	1 м. хв	" букових	27	—
"	Гусака	7	—	"	" јасенових	27	—
"	Патака	3	—	"	" брестових	24	—
"	Коконију	2	40	"	" растових	24	—
"	Голубова	—	80	100 кг	Камен. угља.	3	50
п. ком	Зец	3	50	"	Мрког угља	1	40
1 лит.	Млека	—	25	"	Ћумура	7	—
1 кг.	Сира	—	110				

Због нагомиланог службеног ма-
теријала овај број листа нам је зао-
стао, а цео неслужбени део изостао.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

Изашла је из штампе књига:

ПАТНИЦА

РОМАН

ОД

ЈАКОВА ИГЊАТОВИЋА

III књига

„Премисљати, — иа пресудити.“

Цена је књизи 60 новчића

Добити се може само у штампарији Арсе Па-
јевића у Новоме Саду.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

на

СРПСКИ ЛИСТ

што га издаје у Задру, на српском Приморју.

САВА БЈЕЛАНОВИЋ

Годишњи цијена:

За Аустро-Угарску фор. 6: —

За Црну Гору и Србију фор. 9: —

или 17 динара).

За све остале земље 20 франака у злату.

На по године, и на три мјесеца, суразмјерно.

„Српски Лист“, једино српско гласило на питомој обали Јандранског Мора, неби смео фалити ни у једној

српској кући, гдје се рачун води о судбини приморскијех Срба; особито српске Читаонице неби смјеле без њега бити, у важности и занимљивости „Српскога Листа“ било би сувишно ишта казати: познато је да се овај лист и у великом европском свијету сматра као један од најбољих журнала на цијелом Славенском Југу. Осим редакционе стране листа, која је врло богата, „Српски Лист“ доноси извештаје из разних српских и славенских крајева и по једно недељно „Писмо из Цариграда“ од припознатог српског новинара. Даље доноси „Српски Лист“ у изобиљу политичкијех чланака, телеграма о дневнијем питањима, књижевних расправа, итд. итд.

Претплату треба слати на Администрацију листа, у Задру; а за Краљевину Србију прима претплату Књижара Велимира Валожића у Београду.

Администрација „Српскога Листа.“

ПРИВИЛЕГОВАНА НАРОДНА БАНКА
КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ПРЕГЛЕД СТАЊЕ НА ДАН 29. ФЕБРУАРА 1888.

	ИМАОВИНА	ДУГ	Сравњење са прошлим стањем
Главница		20,000.000.—	
Акција	20,000.000.—		
Привремене акције		10.000.000.—	
Акционари	7.500.250.—		
Банкоте у течају у злату	168.200.—	9,422.560.—	— 10.200.—
„ „ „ „ сребру } привремене	5,049.980.—		— 197.560.—
„ „ „ „ сребру } сталне	4,204.380.—		+ 242.330.—
Благајна у звечећем новцу у злату	1.404.414.02		— 4.829.48
„ „ „ „ „ сребру	3,017.490.66	4,551.145.73	+ 148.927.81
Стр. вредности и салда стр. кореспондената	169.241.05		— 11.991.44
Лисница у злату	936.287.37		— 7.045.42
„ „ сребру	2,723.785.12	3,660.072.49	— 8.308.90
Зајмови на државне обвезнице у злату	2,345.146.—		— —.—
„ „ „ „ „ сребру	571.430.—	2,916.576.—	+ 935.—
Текући рачуни у Београду	1,073.574.96		+ 32.099.73
Менице за наплату	10.175.28		— 6.248.76
Кауције	137.255.—		
Полагачи кауција		137.255.—	
Оставе просте	7.000.—		
Остављачи простих остава		7.000.—	
Оставе по текућим рачунима	1.366.910.95		
Остављачи по „ „		1.366. 10.95	
Резервни фонд		20.834.18	
Вредности резервног фонда	3.940.18		
Положене акције српске Народне Банке	15.625.—		
Полагачи акција „ „ „		15.625.—	
Разни рачуни	25.320.35		
	41,307.845.94	41,307.845.94	

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА